

Слушање музике – гледиште ученика млађих разреда основне школе

Данијела Судзиловски*

Универзитет у Крагујевцу, Педагошки факултет, Ужице

Марија Танасковић*

Универзитет у Крагујевцу, Педагошки факултет, Ужице

Апстракт: Област слушања музике представља фундаменталну активност у процесу музичког образовања, али и образовања уопште. Циљ наставног процеса у овој области јесте да код ученика развије капацитет пажње и способност активног слушања (са задатком), чиме се развија и музичка меморија. Слушањем музике ученици доживљавају снажне музичке утиске, али и уче на који начин да запажају, разликују и разумеју изражајна средства музике, као и како да разумеју музику. У раду је представљено истраживање спроведено на узорку ученика трећег и четвртог разреда три основне школе у Ужицу ($n = 406$), чији је циљ био да испита њихово мишљење у вези са слушањем музике на часовима Музичке културе. У истраживању су коришћене дескриптивна и метода теоријске анализе, а од истраживачких техника анкетирање и анализа садржаја. Резултати показују да ученици немају прилику да слушају музику на сваком часу Музичке културе и да би волели да у настави Музичке културе ова активност буде заступљена у већој мери. Такође, велики проценат ученика изјаснио се да на часовима Музичке културе више воли да слуша инструменталне композиције у односу на дечје песме. Закључак доноси питање о начину реализације активности слушања музике у млађим разредима основне школе, а методичке импликације се односе на потребу за систематичним приступом активности слушања музике да би се остварили циљеви наставе музичке културе.

Кључне речи: *(активно) слушање музике, ученик, млађи разреди основне школе, настава Музичке културе, музичке преференције.*

* danijelasudzilovski@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3772-9455>

* zmajaaa@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8294-0471>

Увод

Музичко образовање је неретко усмерено на неко будуће и за ученика удаљено време у којем би он требало да, уз помоћ садржаја из ове области, постане љубитељ музике (Tanasković i Klemenović, 2021: 83). Циљ наставе Музичке културе у основној школи је првенствено образовање слушаца музике и развијање интереса и љубави према музици, како би она постала трајна потреба. Овај циљ постиже се кроз различите активности – извођење музике (певањем и свирањем), слушање музике и музичко стваралаштво. Иако је, како наводи Балдриџ (Baldridge, 1984: 79) свака од ових активности важан аспект музичког курикулума, подучавање ученика слушању музике је активност која прожима све остале. Такође, ученици се управо кроз активност слушања музике и кроз музички израз у највећој мери упознају прво са културом свога народа, а онда и са културом других народа. На тај начин уче да поштују своју и туђу културну баштину, што је још један од циљева наставе Музичке културе. Стога је, према наводима Венди Симс (Sims, 1990: 39), развијање слушне писмености једнако важно као и развој других врста вештина и способности у области музике, а циљ наставе Музичке културе јесте да створи осетљиве слушаоце који су у стању да разумеју оно што чују, описују карактеристике музике и покажу став да је пажљиво слушање музике пријатна и вредна активност. Са овим ставом сагласни су и аутори Карлтон (Carlton, 1987) и Келет (Kellett, 2000), који сматрају да се развијањем способности слушања витално доприноси не само перцепцији и разумевању музике и усвајању појмова, већ и многим другим аспектима учења и живота.

Област слушања музике представља значајну активност у процесу музичког образовања ученика, али и образовања уопште. Доприноси испуњењу васпитно-образовних циљева који су дати у наставном програму за предмет Музичка култура, што имплицира да утиче на васпитање и образовање свесног слушаоца (Jeremić i Stanković, 2019). То је способност која се учи и развија кроз све облике рада на настави Музичке културе (Vujošević, 2014: 105). Одређује се као сложена психичка активност у чијој се основи налази рецептивна способност (опажање, анализа, процена), али и афективни одговори у виду естетског вредновања, преференције и музичког укуса (Đorđević, 2009: 41). Доживљај, одно-

сно аперцепција репродукованог примера подразумева да су укључени мисаони и емоционални аспекти ученика. Слушање музике је искуство у чијој основи се налази перцепција, односно, од слушаоца се захтевају пажња и концентрација приликом слушања, што имплицира да ученици морају бити активни слушаоци (Živković, 2021: 205). Ауторка Терзић слушање музике дефинише као музичку активност која, уз посредовање чула слуха, покреће и делује на човеков духовни живот у коме обухвата широку лепезу осећања и расположења (Terzić, 2003: 203). Имајући наведено у виду, можемо закључити да је активност слушања музике од огромног значаја за музички, али и когнитивни и естетски развој ученика.

У настави Музичке културе слушање музике има вишедимензионалну улогу. Помаже да се код ученика развијају и унапређују и остале музичке активности: певање, свирање и дечје музичко стваралаштво. Слушање музике је активност која је погодна за све ученике. Радом на овој активности побољшава се слушна концентрација, која је потребна у свим сегментима наставе, а не само у настави Музичке културе. Пажња која је потребна за ову активност императив је и за остале мисаоне активности, односно учење (Sims, 1986; Forsythe, 1977).

Осим развоја слушне концентрације, активно слушање музике има утицај на развој аналитичких вештина, препознавање звукова и боја гласова и инструмената, као и могућност анализе грађе композиције. Циљ слушања музике јесте да се код ученика подстакне и сачува интересовање за слушање, да се негује жеља за поновним слушањем, како би ученици заволели и могли емоционално да доживљавају музику.

Кроз ову активност ученици имају могућност да се упознају са музиком која је предвиђена наставним програмом, да сазнају анегдоте из живота композитора, да стичу одређена знања о музици, односно о њеним изражајним средствима (ритмом, мелодијом, хармонијом, тонским или ритмичким обрасцима, темпом, динамиком, инструментима и њиховим специфичним бојама) и да науче да препознају било који од ових елемената музике када се касније чују у композицији. Такође, ученици се оспособљавају да освесте односе који су успостављени између музичких елемената и да откривају супротности између различитих делова музичког дела; да развијају способност да критички процењују вредност музике, извођења и сопственог искуства. Наведено је у складу

са спознајно-емоционалним приступом слушању музике (Vidulin, Plavšić, Žauhar, 2020), који подразумева, прво, високо компетентног учитеља у области познавања дела уметничке музике, те изражајних средстава музике, и друго, његово поседовање добрих методичких основа и искуство у области слушања музике. Потребно је да учитељ зна на који начин да реализује активност слушања музике, колико пута и како да представи композицију или њене сегменте ученицима, на који начин да прикладно мотивише ученике и подстакне их на активно учествовање у наставном процесу. Једино на тај начин стварају се осетљиви слушаоци који су у стању да разумеју оно што чују, описују карактеристике музике и покажу став да је пажљиво слушање музике пријатна и вредна активност.

Паркер (Parker) сматра да се такозваним вођеним слушањем музике могу развити когнитивне вештине класификације, серијације и разумевања просторних односа (према: Radoš, 2010: 269). Слушањем музике развијају се и концентрација, музичке способности и музичко памћење, али и унутрашње психолошке снаге код деце (Terzić, 2003: 206). Такође, слушање музике је извор позитивних емоција, задовољства ученика и естетског доживљаја, што се сматра претпоставком развоја естетских способности код ученика.

Кембл (Campbell, 2005) сматра да је слушање музике срце и душа музичког образовања. Стога је важно истаћи да предметно подручје слушања музике у настави Музичке културе подстиче не само развој естетских способности него и развој музичких, опажајних, психомоторних, афективних, појмовних и вокалних способности ученика (Živković, 2021: 206), али и стварање истинских љубитеља музичке уметности.

Методологија истраживања

Развијање способности слушања музике, музичког опажања, естетског процењивања онога што се слуша, те афективног доживљаја – музичких преференција и укуса, као и способност извођења музике, посредно и значајно доприносе општем развоју ученика (Radoš, 2010: 322).

Такође, циљ слушања музике у млађим разредима основне школе односи се на почетне активности у правцу развијања музичких преференција, усвајања појмова и развијања критичког односа према музици.

Како би се постигао дати циљ, мора се плански прићи раду који развија навику и способност ученика да усмере пажњу на садржај слушања. Слушајући извођење музичког дела, ученик га, према сутестијама наставника, свесно рашчлањује на изражајне елементе (ритам, мелодију, темпо, динамику, боју инструмената, меру и форму) (Vidulin, Plavšić, Žauhar, 2020; Ivanović i Ćalić, 2017).

Такође, имајући у виду чињеницу да су ученици у млађим разредима основне школе отворени за различите стилове, па тако и за уметничку музику, док се у старијим разредима њихово интересовање мења и сужава (Vidulin, 2013; Vidulin-Orbanić, 2013; Sims, 1990), јавила се потреба да се испитају мишљења ученика о активности слушања музике на часовима Музичке културе. Стога је реализовано истраживање чији је циљ био да испита мишљења ученика о заступљености активности слушања музике на часовима Музичке културе и о њиховим преференцијама за слушање музике. Овим истраживањем настојали смо да испитамо истинитост хипотезе да је слушање музике у довољној мери заступљено на часовима Музичке културе, као и да ученици на часовима Музичке културе више воле да слушају децје песме. Оваква хипотеза постављена је имајући у виду значај слушања музике за развој музичких, али и других способности.

Сходно циљу истраживања, дефинисани су следећи задаци истраживања:

- (1) Испитати мишљења ученика у вези са заступљеношћу активности слушања музике на сваком часу Музичке културе;
- (2) Испитати мишљења ученика у вези са сопственим преференцијама за слушање музике.

Истраживање је реализовано на узорку $n = 406$ ученика трећег и четвртог разреда из три основне школе у граду Ужицу.

Током реализације циља и задатака истраживања примењене су метода теоријске анализе и дескриптивна метода. Метода теоријске анализе примењена је у теоријском приступу проблему истраживања и приликом интерпретације добијених резултата. Дескриптивна метода примењена је током прикупљања, обраде и интерпретације резултата истраживања. У складу са методама, у истраживању је била заступљена истраживачка техника анализа садржаја, примењена за проучавање доса-

дашњих сазнања у вези са слушањем музике у млађем основношколском узрасту.

Табела 1. Карактеристике узорка истраживања

Пол	Разред	Школа	Успех	Оцена из МК
Мушки 201 49,5%	Трећи 175 43,1%	„Нада Матић“	Одличан	„5“
		124	238	284
		30,5%	58,6%	70,1%
		„Слободан Секулић“	Врло добар	„4“
		126	80	
		31,0%	19,7%	
Женски 205 50,5%	Четврти 231 56,9%	149	Добар	
		36,7%	38	„3“
		„Душан Јерковић“	9,4%	42
		133	Довољан	10,3%
		32,8%	4	
			1,0%	
Укупно		406		
		100%		

Анкетирањем су испитивана мишљења ученика у вези са активношћу слушања музике и њиховим преференцијама за слушање музике. Резултати истраживања су анализирани у односу на пол, разред, школу коју ученици похађају, општи успех и оцену из Музичке културе.

За истраживање је конструисан инструмент – упитник за ученике, који је садржао питања затвореног типа, која су се односила на: (1) варијабле истраживања: пол, разред, школу коју ученици похађају, општи успех и оцену из Музичке културе и (2) мишљења ученика о активности слушања музике на часовима Музичке културе и о сопственим преференцијама за слушање музике.

Упитник је дистрибуиран непосредно, уз поштовање анонимности испитаника. Подаци су исказани пребројавањем (бројчаним и процентуалним фреквенцијама). Статистички подаци добијени су употре-

бом софтверског пакета SPSS, верзија 20. За утврђивање статистичке значајности разлике у мишљењима ученика у зависности од варијабли истраживања, коришћен је *Хи-квадрат тест* (χ^2).

Резултати истраживања и дискусија

Први задатак истраживања односио се на заступљеност активности слушања музике на часовима Музичке културе. Мишљења ученика проверавана су постављањем два питања: (1) Да ли на сваком часу Музичке културе слушате музику? и (2) Да ли би волео/ла да буде више слушања музике на часовима Музичке културе? Питања су била затвореног типа, са два понуђена одговора – (а) да и (б) не.

Највећи број ученика (укупно 278 или 68,5%) одговорио је да активност слушања музике није заступљена на сваком часу Музичке културе. Обрадом података уочено је да постоји статистичка значајност на нивоу $p < 0,05$ када су у питању одговори ученика према варијабли школа коју ученици похађају ($\chi^2 = 10,537$, $df = 2$, $p = 0,005$). Резултати показују да се у школи „Нада Матић” слушање музике као активност најређе среће у односу на друге две школе. Такође, уочљива је и статистичка значајност на нивоу $p < 0,001$ код одговора ученика према разреду који похађају ($\chi^2 = 10,710$, $df = 1$, $p = 0,001$). У трећем разреду се активност слушања музике ређе реализује него у четвртм разреду.

Табела 2. Мишљења ученика о заступљености слушања музике, према школама

Школа		Слушање музике на сваком часу МК			Више слушања музике на часовима МК		
		Да	Не	Укупно	Да	Не	Укупно
Нада	f	27	97	124	112	12	124
Матић	%	6,6	23,9	30,5	27,6	2,9	30,5
Слободан	f	47	102	149	105	44	149
Секулић	%	11,6	25,1	36,7	25,9	10,8	36,7
Душан	f	54	79	133	123	10	133
Јерковић	%	13,3	19,5	32,8	30,3	2,5	32,8
Укупно	f	128	278	406	340	66	406
	%	31,5	68,5	100,0	83,7	16,3	100,0

На друго питање првог истраживачког задатка највећи број ученика (укупно 340 или 83,7%) одговорио је да би волео да буде више слушања музике на часовима Музичке културе. Статистичка значајност уочљива је на нивоу $p < 0,05$ када је у питању пол ученика ($\chi^2 = 5,016$, $df = 1$, $p = 0,025$) и на нивоу $p < 0,001$ када је у питању школа коју ученици похађају ($\chi^2 = 30,686$, $df = 2$, $p = 0,000$). Резултати показују да су девојчице заинтересованије за слушање музике од дечака, као и да би највећи број ученика који похађа основне школе „Нада Матић” и „Душан Јерковић” волео да на часовима Музичке културе буде већа заступљеност активности слушања музике. На овом месту требало би напоменути да су добијени резултати у складу са закључцима истраживања ауторки Ивановић и Ћалић – да су ученици млађег школског узраста веома заинтересовани за слушање музике и разговор о уметничким делима уопште (Ivanović i Ćalić, 2017: 180).

Табела 3. Мишљења ученика о заступљености слушања музике, према разреду и полу

Разред	Слушање музике на сваком часу МК				Пол	Више слушања музике на часовима МК		
		Да	Не	Укупно		Да	Не	Укупно
Трећи разред	f	40	135	175	Дечаци	160	41	201
	%	9,8	33,3	43,1		39,4	10,1	49,5
Четврти разред	f	88	143	231	Девојчице	180	25	205
	%	21,7	35,2	56,9		44,3	6,2	50,5
Укупно	f	128	278	406	Укупно	340	66	406
	%	31,5	68,5	100,0		83,7	16,3	100,0

Резултати у оквиру првог истраживачког задатка указују на недовољну заступљеност активности слушања музике на часовима Музичке културе, нарочито у трећем разреду, као и на то да су ученици у великој мери заинтересовани за њену већу заступљеност. Овакви налази у складу су са налазом ауторки Ивановић и Ћалић (Ivanović i Ćalić, 2017: 170) да се на млађем школском узрасту на часовима Музичке културе још увек већа пажња посвећује музичком извођењу, а мања развијању музичке писмености, перцепцији и рецепцији музике, што објашњавају чињеницом да учитељи поседују више искуства и знања у области певања и обраде песме, док највише потешкоћа имају код слушања музике – на

који начин да музичко дело представе ученицима, каква питања да постављају и каква објашњења да дају. Овакав резултат можемо протумачити имајући у виду ситуацију у пракси: учитељи у довољној мери не познају и не разумеју уметничку музику и не перципирају њена изражајна средства, иако у току школовања имају прилику да се упознају са методским поступком везаним за слушање музике и за етапе у овој активности у раду са ученицима.

Мишљења ученика о сопственим преференцијама за слушање музике на часовима Музичке културе проверавана су постављањем питања: Шта више волиш да слушаш на часовима Музичке културе? Питање је било затвореног типа, са два понуђена одговора – (а) дечје песме и (б) инструменталне композиције. Ученици су имали могућност да заокруже и оба одговора.

Табела 4. Мишљења ученика о сопственим преференцијама, према оцени и школи

		Оцена			Школа				
		5	4	3	Укупно	„Нада Матић”	„Слободан Секулић”	„Душан Јерковић”	
Дечје	f	90	28	29	147	33	85	29	147
песме	%	2,2	6,9	7,1	36,2	8,1	20,9	7,2	36,2
Инструм.	f	167	46	12	225	58	64	103	225
комп.	%	41,1	11,3	3,0	55,4	14,2	15,8	25,4	55,4
Оба	f	27	6	1	34	33	0	1	34
	%	6,7	1,5	0,2	8,4	8,2	0,0	0,2	8,4
Укупно	f	284	80	42	406	124	149	133	406
	%	70,0	9,7	10,3	100,0	30,5	36,7	32,8	100,0

Резултати показују да већи број ученика (њих 225 или 55,4%) преферира инструменталне композиције, што није очекивано. Статистичка значајност јавља се на нивоу $p < 0,001$ када се тумаче резултати у односу на школу коју ученици похађају ($\chi^2 = 117,097$, $df = 4$, $p = 0,000$). Највећи број ученика из школе „Душан Јерковић” преферира инструменталне композиције, док су преференције ученика у осталим школама подељене између дечјих песама и инструменталних композиција. Такође, статистичка значајност на нивоу $p < 0,001$ уочљива је и када су у питању

одговори деце која похађају различит разред ($\chi^2 = 32,880$, $df = 2$, $p = 0,000$). Наиме, чак 144 (62,3%) ученика четвртог разреда определило се за одговор *инструменталне композиције*, док су се ученици трећег разреда у нешто већем броју (њих 81 или 20%) изјаснили за *инструменталне композиције*, њих 64 или 15,8% за *дечје песме*, а њих 30 или 7,4% за *обе врсте композиција*.

Занимљив је и резултат када се одговори ученика пореде у односу на варијаблу оцене из предмета Музичка култура, где је уочљива статистичка значајност на нивоу $p < 0,001$ ($\chi^2 = 22,565$, $df = 4$, $p = 0,000$). Ученици који немају најбоље оцене из Музичке културе (њих 29 или 69,0%) више преферирају дечје песме, што се може протумачити њиховом заинтересованošћу, лошијим нивоом усвојености градива и способности да разумеју језик и изражајна средства инструменталне музике. Они лакше разумеју музику која у себи садржи и текстуалну компоненту.

Овакав резултат указује на потребу за преиспитивањем приступа учитеља у раду са ученицима и вредновања у настави Музичке културе.

Сходно добијеним резултатима истраживања, могли бисмо закључити да почетна хипотеза да је слушање музике у довољној мери заступљено на часовима Музичке културе у трећем и четвртом разреду основне школе, као и да ученици на часовима Музичке културе више воле да слушају дечје песме, није потврђена. Штавише, отворено је питање могућности њеног сврсисходнијег реализовања у циљу развијања музичких и других способности ученика, као и њихових преференција.

Закључак

С обзиром на то да је слушање један од примарних начина кроз које се музика учи, доживљава и ужива, развијање знања и стварање пажљивих слушалаца музике важан је циљ музичког образовања. Како слушање музике може бити апстрактан и сложен задатак за децу, вредност активности слушања у великој мери зависи од начина на који наставник структурише ове активности. Да би се осигурало да ученици имају успешна, позитивна искуства са слушањем музике у млађим разредима основне школе, наставници би требало да размотре бројне специфичне смернице и технике приликом планирања и представљања активности слушања музике.

Услови које данас пружа настава Музичке културе у млађим разредима основне школе не доприносе оптималном раду на слушању музике, што доводи до тога да ученици услед недовољног временског излагања одређеној музици немају могућност да упамте композицију, односно да развијају музичку меморију. Касније, како наставни програм не предвиђа слушање композиција које су део наставног програма у претходним нивоима образовања, слушни материјал неће моћи да се доведе у одређени контекст, односно, неће доћи до повезивања са другим делима истог композитора или музичког стила. Имајући наведено у виду, као и резултате спроведеног истраживања – да су ученици мишљења да на часовима Музичке културе активност слушања музике није заступљена у довољној мери и да би они углавном волели да буде више активности слушања музике, као и да углавном преферирају инструменталне композиције, намеће се питање реализације активности слушања музике у млађим разредима основне школе и потреба за систематичним приступом активности слушања музике да би се остварили циљеви наставе Музичке културе. Овакав налаз у складу је са ставом Лемана и сарадника, да је и слушање, као и стварање музике, научен облик понашања, то јест, вештина (Leman, Sloboda, Vudi, 2012: 27), те претпостављамо да је веома битно научити децу како и шта да слушају, јер је за упознавање са музиком потребна изградња њене менталне представе, која антиципира њен садржај (Leman i sar., 2012: 253). Особе доживљавају музику на различите начине, а то зависи од претходног искуства, које подразумева преференције обликоване временом. Доживљај

може бити одређен и другим факторима, од којих су најзначајнији познавање и учење музике. Познато је да музика коју нисмо довољно упознали неће оставити утисак који би пробудио одређени доживљај. Али, ако се ученицима одређена музика презентује довољно дуго, они ће је прихватити и кроз понављање и анализу дозволити утицај на развој преференција.

Литература

- Baldrige, W. (1984). A Systematic Investigation of Listening Activities in the Elementary General Music Classroom. *Journal of Research in Music Education*, 32(2), 79–93.
- Vidulin, S. (2013). Propitivanje ostvarenja cilja nastave glazbe u kontekstu vremena glazbene hiperprodukcije. *Arti musices: hrvatski muzikološki zbornik*, 44(2), 201–225.
- Vidulin-Orbanić, S. (2013). Utjecaj glazbene nastave na (glazbenu) kulturu učenika. U N. Hrvatić i A. Klapan (ur.): *Pedagogija i kultura* (str. 421–432). Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo.
- Vidulin, S., Plavšić, M. i Žauhar, V. (2020). *Spoznajno-emocionalno slušanje glazbe u školi*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile: Muzička akademija.
- Vujošević, N. (2014). Projekcija pažnje tokom procesa slušanja muzike kod muzičara i nemuzičara. Naučna studija Debre L. Kempbel: *Umetnost i kultura danas*, 11–12. 10. 2013. godine, Niš (str. 105–112). Niš: Fakultet umetnosti.
- Đorđević, B. (2009). Odnos učenika razredne nastave prema muzičkoj umetnosti. *Norma*, 14(1), 39–50.
- Živković, V. (2021). Slušanje muzike u kontekstu razvijanja i podsticanja kreativnog mišljenja kod učenika viših razreda osnovne škole. *Norma*, XXVI(2), 205–223.
- Ivanović, M. i Čalić, M. (2017). Opažanje muzičke forme na predškolskom i mlađem školskom uzrastu. *Zbornik radova*, Učiteljski fakultet u Užicu, 20(19), 169–182.
- Jeremić, B. i Stanković, E. (2019). *Metodika nastave muzičke kulture za predškolski i mlađi školski uzrast*. Sombor: Pedagoški fakultet.
- Kellett, M. (2000). Raising musical esteem in the primary classroom: an exploratory study of young children's listening skills. *British Journal of Music Education*, 17, 157–181.

- Leman, A., Sloboda, Dž. i Vudi, R. (2012). *Psihologija za muzičare. Razumevanje i sticanje veština*. Beograd: Univerzitet umetnosti – Fakultet muzičke umetnosti. Novi Sad: Psihopolis institut.
- Radoš, K. (2010). *Psihologija muzike*. Beograd: Zavod za udžbenike.
- Sims, W. (1986). The Effect of High versus Low Teacher Affect and Passive versus Active Student Activity during Music Listening on Preschool Children's Attention, Piece Preference, Time Spent Listening, and Piece Recognition. *Journal of Research in Music Education*, 34(3), 173–191.
- Sims, W. (1990). Sound Approaches to Elementary Music Listening. Sound Approaches to Elementary Music Listening. *Music Educators Journal*, 77(4), Special Focus: Listening, 38–42.
- Tanasković, M. i Klemenović, J. (2021). Vizuelni sadržaji u funkciji unapređenja muzičkog obrazovanja. *Zbornik odseka za pedagogiju, Filozofski fakultet u Novom Sadu*, 79–99.
- Terzić, E. (2003). Slušanje muzike u prvom ciklusu obaveznog obrazovanja. *Зборник радова Учитељског факултета у Ужицу*, 4, 203–218.
- Forsythe, J. L. (1977). Elementary student attending behavior as a function of classroom activities. *Journal of Research in Music Education*, 25, 228–239.
- Campbell, P. Sh. (2005). Deep Listening to the Musical World. *Music Educators Journal*, 92(1), 30–36.
- Carlton, M. (1987). *Music in Education*. London: Woburn Press.

Danijela Sudzilovski

University of Kragujevac, Faculty of Education, Užice

Marija Tanasković

University of Kragujevac, Faculty of Education, Užice

LISTENING TO MUSIC: THE VIEWPOINTS OF YOUNGER PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Summary: The field of listening to music represents a fundamental activity in the process of music education, but also in education in general. The goal of the teaching process in this field is to develop students' attention capacity and the ability to listen actively (with a task), which also develops musical memory. By listening to music, students experience strong musical impressions, but also learn how to notice, distinguish and understand the expressive means of music, as well as how to understand music.

The paper presents a study conducted on a sample of third- and fourth-grade students from three primary schools in Užice, Serbia ($n = 406$). The aim of the study was to examine their opinions regarding listening to music in music culture classes. The research used descriptive and theoretical analysis methods, and survey and content analysis as research techniques. The results show that students do not have the opportunity to listen to music in every music culture class and that they would like this activity to be represented to a greater extent in music culture classes. Also, a large percentage of students stated that they prefer listening to instrumental compositions in music culture classes compared to children's songs. The conclusion raises the question of how to implement music listening activities in younger primary school grades, and the methodological implications relate to the need for a systematic approach to music listening activities in order to achieve the goals of music culture classes.

Keywords: *(active) listening to music, student, younger primary school grades, teaching of Musical Culture, musical preferences.*